

MESINIK

MESINDUSE INFOLEHT

nr 5 (103) oktoober 2017

- Aleksander Kilk. APIMONDIA 2017 ülevaade
- Mesinike pöördumine
- Mesinike sügispäevad ja EMLi 25. aastapäeva tähistamine Olustveres
- Erki Naumanis. Linnamesinduse võidukäik
- Geneetiliselt muundatud taimed
- Eha Metsallik. Mets ja mesindus

ESIMEHE VEERG

Aastaring on taas kord jõudnud sügisesse. Mesinike jaoks on selleks korraks mesindushooaja kiired ajad seljataha jäänud ja käes on “tibude kokkulugemise aeg”. Meesaagist mõeldes võiks kasutada vanarahva ütlemist: “Kes hooliga ametis oli, see midagi ikka sai, kes aga hooletu oli, see võis päris ilma jääda!” See viimane osa ütlemisest vist tänavu kellegi kohta tõeks ei läinud – pisutki mett sai vast iga mesinik. Üldise meesaagi poolest oli tänavune aasta möödunud paremgi, kuid paljude aastate keskmisele jäi vist veidike alla. Siiski on mesinike sahvris küllalt mett, mida saab ise süüa ja ka meehuvilistele klientidele kasvõi kevadeni müüa.

Meesuvele tagasi mõeldes tuleb mõru maitse suhu, kui meenutada neid mitmeid mesilaste mürgistusjuhtumeid, mis põhjustatud põldudel pestitsiidide väärkasutamisest. On ikka mesinikku masendav küll, kui tarude ees ja sees näed hunnikute viisi surnud mesilasi. Ajakirjanduse kaudu levinud info mesilaste massilisest hukkumisest tekitab avalikkuses suurt tähelepanu ja sundis vastavaid ametkondi selle probleemi lahendamiseks tõsisemalt tegelema.

Juba varakevadel olid mesindusorganisatsioonid ühiselt esitanud maaeluministeriumile ja Riigikogule pöördumise ettepanekutega Taimkaitseasutuse muutmiseks, et vähendada taimkaitsetööde ohte mesilastele. Pärast suviseid mesilaste mürgistuse juhtumid EMLi ja teiste mesindusorganisatsioonide esindajate ning ametnike nõupidamised ministeriumis ning Riigikogu keskkonnako-

misjonis ja maaelukomisjonis. Arutati, kuidas mesilaste hukkumist seadusandlike regulatsioonide parandades edaspidi vältida. Ametnikud soostusid andma mesinikele mitmesuguseid lubadusi asju paremini korraldada. Loodame, et nende arutelude järged jõuavad ka dokumentidesse ja

kaitsevad mesilasi tulevikus paremini. Kui selle tulemusena ka põldude pritsimine pestitsiididega väheneb ja nii toodetav toit kui keskkond puhtamaks saab, siis seda enam on meil kõigil põhjust veidigi rahul olla. Aga ega võitlus mesilaste tervise ja puhtama keskkonna eest sellega veel lõpe...

Käesoleval aastal tähistab EML 25. sünnipäeva ja oma eelkäija Eesti Mesilaste Pidajate Seltsi asutamise 115. aastapäeva. Inimese jaoks on 25 aastat paras küpsemise ja täiskasvanuks saamise vanus ning 115 oleks juba väga sügav raugaiga. Aga näiteks Soome Mesinike Liidu asutami-

sest möödub tänavu 100 aastat ja poleks kuidagi sobiv seda Soome mesinike tugevat organisatsiooni raugaks hinnata! Inimeste ja mesinduse või mesinike organisatsioonide vanusest ja teovõimest ei saa ühes mõotkavas rääkida. Mesinduse ajalise igikestvuse ja järjepidevuse mõõdet iseloomustab hästi Soome Mesinike Liidu 100 aasta ajalooramatu pealkiri “Inimesed vahetuvad – mesindus jätkub”. Kindlasti sobib see mõte ka EMLi ja Eesti mesinduse kohta.

Mesinikke peetakse sageli eraklikeks, kes meelsasti metsanuka taga oma mesilaste seltsis toimetavad, kuid teiste mesinike seltsist ja koostöötajatest eriti ei hooli. Kas see ikka alati on nii? Miks siis 1902. a. paljud mesinikud soovisid ühineda Eesti Mesilaste Pidajate Seltsi? Või miks 1992. a. otsustati luua EML? Mis oli ja on see vedru, mis mesinikke ühes suunas tegutsema paneb? Kas on selleks mesindusega seotud mured ja hädad, mida loodetakse ühiselt kergemini võita? Või on ühendavaks jõuks ühine armastus mesilaste ja mesinduse kui tegevusala vastu, mida seltsis õlg-õla kõrval edendada?

Tõde peitub ilmselt mõlemas väites – ühises tegevuses peab mesinikele paistma tee nende vajaduste või soovide paremaks täitumiseks. Aga miks siis tänastes oludes on nii palju mesinikke, kes ei hooli ei EMLi ega teiste mesindusühenduste liikmeks olemisest ja koostööst ega isegi PRIA mesilaste registris nähtavaks saamisest (kuigi seadus seda lausa nõuab)? Kas tänavusuviste sündmuste järel, kus EML ja teised ühendused on mesilaste ja

mesinike kaitseks suurt tööd teinud, on mesinikud oma huvide kaitseks rohkem liitunud? Mida ootavad Eesti mesinikud EMLi tegevusest, et see neile senisest rohkem vajaduste ja soovideko-

hast kasu pakuks ja liituma kutuks?

Loodame kõigi mesinike abil sellele “miljoni euro väärtusega” küsimusele vastuseid leida. Ikka selleks, et EML oleks ka järgmi-

se 25 ja 50 ja 100 aasta jooksul üha enam kõigi Eesti mesinike ühendaja ja nende huvide kaitsja. Üheskoos oleme tugevamad!

Aleksander Kilk

TEGEVJUHI VEERG

Veerandsada aastat EMLi. Organisatsioonile on see kindlasti pikk aeg. Vaatan asutajate liikmete nimekirja, kus on 18 nime, ja siis vaatan hetkeseisu nimekirja, kus on 602 nime. Kommentaarid on vist liigsed.

Aasta oli 1992, kui kogunesid ettevõtlikud mesinikud, et luua oma organisatsioon. Mina selle juures ei olnud ja olen kuulnud vaid üksikuid asjaolusid. Ning loomulikult läbi lugenud kõik varasemad “Mesiniku” aastakäigud. Nimelt, kui ma viie aasta eest siia tööle sattusin, tekkis mul kohe idee: järgmiseks juubeliks koostan EMLi ajalooramatu. Aga paraku on nii, et inimene mõtleb, aga mõtete täideviimiseni läheb aega – vahel vähem, vahel rohkem. Sel korral siis rohkem. Kuid ma olen rääkinud meie staažikate liikmetega, näiteks Mait Mardla, Antu Rohtla, Aleksander Kilgi ja paljude teis-

tega, siis nemad on minu ideed toetanud. Ja ma loodan väga, et see ajalooramat saab paari lähikel

Foto: Aleksander Kilk.

ma aasta jooksul ka valmis. Soetasime EMLi Koolituskeskusele ka kaamera, et alustada intervjuude filmimisega. Et saaks jäädvustada ka need inimesed, kes võib-olla ei taha kirjutada, kuid on jutusõnase ja mälestustes meiega kaasrääkijad. Ja kindlasti jäädvustada veel neid tublisid mesinikke,

kel on anda oluline sõnum nii meile kui meie järeltulevastele põlvedele.

Mul on teile kõigile palve. Palun andke tagasisidet, kes tahaksid/oskaksid käia EMLi ajalooradadel ja osaleda selle kirjapanemisel. Koos mõtlemises ja koos tegemises peitub jõud ning me teeme selle kogumiku kindlasti ära. Mul on hea meel olla EMLi tegevjuht, teades et seljataga on mitmeid inimesi, kellele saan oma tööd ja tegemises alati loota ning toetuda.

Loodan, et meie liikmed leiavad ikka võimaluse tulla 4. novembril Olustverre EMLi 25. sünnipäeva tähistama. Teeme sellest koos ühe toredate päeva, kus jätkub aega meenutusteks ja ka plaanide pidamiseks. Olete kõik oodatud! Parimate soovidega

Marianne Rosenfeld
EMLi tegevjuht

EESTI MESINIKE LIIDU KOOLITUSKESKUS TEAVITAB

Mesinduse ABC kursustest ja praktilistest õppepäevadest

- 2017. aasta mesinduskursuste lõpetajad saavad tunnistused 4.novembril Olustveres. Neile, kellel ei ole võimalik mingil põhjusel sinna tulla, saadetakse tunnistus postiga.
- 2017. aastal toimusid kursused Tallinnas, Tartus, Rakveres, Lihulas, Põltsamaal. Kursuste pikkus oli 60-65 akadeemilist tundi. Kõik kursused pidid lõpetamisel koostama kirjaliku kodutöö oma mesila majandamisest ja vastama 44-le testküsimusele.
- Kaks kursust, Lihula ja Põltsamaa, olid rahastatud riikliku mesindusprogrammi vahenditest. Ülejäänud kursused toimusid osalejate omafinantseeringul.
- EMLi Koolituskeskus omab majandustegevuse registreeringut ehk koolitusluba ja see loob eelduse saada makstud osalustasust seaduses ettenähtud korras tulumaksutagastust.
- EMLi Koolituskeskus on Töötukassa Koolituskaardi partner. See tähendab, et meie kursustel osalevad inimesed ka läbi Töötukassa, kuid selle valiku teeb Töötukassa. Soovijatel palume pöörduda otse Töötukassa poole.
- 2018.aasta veebruaris-märtsis alustavad mesinduse ABC kursused Tallinnas, Tartus, Viljandis. Kursused on tasuta ja mõeldud mesindusega alustajatele. Koolituskava valmib novembris, kuid huviliste eelregistreerimine kursusele on avatud.
- Riikliku mesindusprogrammi vahenditest rahastatuna korraldatakse mesinduse

ABC jätkukursus Viljandis ja Rakveres. Kursus on tasuta, kuid grupp komplekteeritakse konkursi alusel. Konkursil osalemise eeltingimusteks on mesilasperede registreeritus PRIA registris, vähemalt ühe aastane praktiline tegevus mesilas, motivatsioonikiri ja testküsimustele vastamine. Soovitatav on ka mõne EMLi Koolituskeskuse kursuse eelnev läbimine. Vastuvõtukomisjoni moodustavad EMLi Koolituskeskuse Nõukogu ja EMLi tegevjuht. Kursus algab veebruaris. Täpsem info meie kodulehel.

- Kavas on korraldada ka ühepäevaseid praktilisi õppepäevi, kus õppegruppide suurus on 10-14 inimest (vastavalt teemale). Õppepäevad on tasuta ja kestvusega 6-8 tundi. Õpetajateks staažikad mesinikud-koolitajad. Ka nendele õppepäevadele laieneb meie koolitusluba ja tulumaksu tagastuse võimalus. Jälgige infot kodulehel ja "Mesiniku" järgmistes numbrites.

MESINDUSALASTEST ÕPPE-SÕITUDEST

Viimastel aastatel oleme palju koos ringi sõitnud ja saanud selle käigus erinevaid kogemusi ning emotsioone. Kuni soovijaid jätkub, seni neid sõite ka korraldame. Kevadel-suvel on sõidud ikka õppesuunaga, sügisene pikem sõit võib-olla rohkem puhkuse suunaga. Mesinik vajab ju ka puhkust, ja miks mitte teha seda koos oma-dega mõnusalt seltskonnas.

Plaanid 2018.aastaks

- 29.-2. mai. Õppesõit Läti ja Leedu mesilate külalstamisega. Bussis koolitab

ja aitab külalstatavate mesilatega kokkuleppeid sõlmida EMLi Koolituskeskuse nõukogu liige ja koolitaja ning mesinike nõustaja Maire Valtin. Lisaks kohtumistele mesinikega külalstame kindlasti Wilara mesinduskauplust.

- 5.-10. mai. Õppesõit Taga-Karpaatia mesilatesse. Bussis koolitab EMLi Koolituskeskuse koolitaja Ülo Lippa. Külalstatavate mesilatega aitab kokkuleppeid sõlmida EMLi Koolituskeskuse koolitaja, nõukogu liige Anna Aunap. Sõidul kohtumised Lvivi mesindusorganisatsiooni esindajatega, võimalusel kohtume Poola kuulsaima mesinduskooliga, kuid kindlasti jääb programmi Poolas ühe suurema mesinduskaupluse külalstamine (ei ole Lyson).
- 12.-15. juuli. Õppesõit Soome mesilatesse (ühel päeval soovijatele väljasõit laevaga Viiburisse). Bussis koolitab EMLi Koolituskeskuse nõukogu liige ja koolitaja Aleksander Kilk. Kuna Viiburi laevapiletid tuleb varakult broneerida, palun huvilistel endast kiiresti märku anda. Neile, keda Viiburi ei huvita, jääb vaba päev omapäi ümbriusega tutvumiseks.
- (21.) 22.-30.september. Läheme koos puhkama. Sõidusuunda veel ei ütle, aga kuupäevad jäävad muutumatuks. Valikutest on Serbia, Saksamaal Moseli piirkond... Ootan kindlasti ettepanekuid toredatelt reisilidelt. Ka puhkuse reisil räägime palju mesindusest, eriti esimestel ja viimastel sõidupäevadel.
- Me teame, et oodatakse ka Põhja-Norrat juunikuus. Juhul, kui see sõit toimub, siis kuupäevadeks on 18.-27. juuni. Täpsem info järgmises "Mesinikus".

Täpsemat infot koolitus- ja tegevjuhilt telefonil 50 29 006 keskuse tegevusega seonduvalt saate alati küsida

tegevjuhilt telefonil 50 29 006 või e-kirjaga mesilaspere@gmail.com

Marianne Rosenfeld
EMLi tegevjuht

MESINIKE PÖÖRDUMINE 2018. AASTA RIIGIEELARVE EELNÕU OSAS

Riigikogu rahanduskomisjon
Riigikogu maaelukomisjon
Riigikogu keskkonnakomisjon
Eesti Keskerakonna fraktsioon
Eesti Konservatiivse Rahvaerakonna fraktsioon
Eesti Reformierakonna fraktsioon
Eesti Vabaerakonna fraktsioon
Isamaa ja Res Publica Liidu fraktsioon
Sotsiaaldemokraatliku Erakonna fraktsioon
Peaminister
Rahandusminister
Maaeluminister

Vabariigi Valitsus on esitanud Riigikogule menetlemiseks 2018. aasta eelarve eelnõu. Meile teadaolevalt esitas Maaeluminister juba mitmendat aastat järjest omapoolse projektis riigieelarvesse ka summad PRIAs registreeritud mesinikele tarutoetuse maksimiseks vähese tähtsusega riigiabi raames. See loonuks võimalused maksta rohkema kui 5 mesilasperga mesinikule toetust 20 eurot mesilaspere kohta, aga mitte rohkem kui 5000 eurot mesiniku/mesindusettevõtte kohta.

Globaalsest põllumajandustoodangu mahust saadakse 5-8% tänu putuktolmeldajatele. Tolmeldatavate taimede hulgas on suur osa kõrge toiteväärtusega toidutaimedel. Igal aastal on 5-8% lisatulu turuväärtus 202-496 miljardit eurot (IPBES, 2016).

Putuktolmeldamise majanduslik väärtus on Euroopas 2005. aasta seisuga hinnatud 22 miljardile eurole aastas, maailmas aga 153 miljardile eurole aastas (Gallai et al., 2009).

2016. aastal avaldatud Euroopa Komisjoni raport Status and Trends of European Pollinators

tõdes, et Euroopa Liidus pole töhüsa tolmeldamisteenuse tagamiseks piisavalt mesilasperesid.

Eestis sisuliselt puudub tolmeldamine äritegevusena, mis tähendab, et mesinike poolt peetavad mesilased pakuvad nii põllumajandusettevõtetele, aednikele kui ka üldse ökosüsteemile tasuta teenust. Meie lähimates naaberriikides Lätis ja Soomes makstakse mesinikele sarnast toetust. Põhjendused toetuse maksimiseks on nendes riikides üks-ühele pädevad ka Eestis:

- lõunapoolsete EL liikmesriikidega võrreldes raskemad kliimatilised tingimused, mis nõuavad mesilasperede lisaõõtmist sügisel (üle 20 euro mesilaspere kohta);
- raskematest talvitumistingimustest tulenev EL keskmisest suurem vajadus taastada talvitumisel hukunud mesilasperesid (COLOSS mesilasperede talvekadude uuring 2014/2015 ja 2015/2016).

Kuna naaberriikide mesinikele makstakse toetusi, asetab see Eesti mesindussaadused EL turul automaatselt halvemasse turuolukorda, sest võimaldab Läti ja Soome mesinikel realiseerida oma toodangut omahinna suhtes odava-

malt, samas kui looduslikud tingimused ja tooted on võrdväärsed.

Eesti mesindussektor peab vajalikuks Maaeluministeriumi poolt planeeritud toetussummad Riigieelarve seaduses siiski ette näha ja palume Teil leida selleks võimalus.

Samuti peame vajalikuks luua Vabariigi Valitsuse juurde kompensatsioonifond, millest hüvitataks eksperthinnangu alusel taimekaitsevahendite väärkasutamistest johtunud kahju ettevõtetele ja eraisikutele. Anname endale aru, et Võlaõigusseaduses on vastavad kahju hüvitamise "tööriistad" juba ette nähtud, kuid hindame neid taimekaitsevahendite väärkasutamise juhtude puhul raskesti kohandatavateks, kohmakateks ja kitsarinalisteks.

Eesti mesinikud usuvad, et Riigikogu ja Vabariigi Valitsus tunnustavad mesinduse kui maaelu lahutamatu osa olulisust ning leiavad vahendeid mesinduse arengu toetamiseks.

Lugupidamisega Maire Valtin
Eesti Mesinike Koostöökogu
11. oktoobril 2017

PETITSIOON KEELUSTADA EESTIS GMO-KULTUURIDE KASVATAMINE

Üle maailma kasvab teadlikkus geneetiliselt muundatud organismide (GMO) kasutamise osas.

Vaatamata suurfirmade-poolsele suurele survele, on 19 Euroopa Liidu riiki öelnud ametliku "EI" GMO kasvatamisele oma territooriumil.

GMOde kasutamise mõjude uuringud on alles lapsekingades, mistõttu sellega kaasnevad täna riskid, mida me ei oska veel piisavalt hinnata. On arvukaid uuringuid, mis seavad GMOde terviseohutuse tõsise kahtluse alla (viide 1 ja 2).

Euroopa Liidus kehtib ettevaatuspõhimõte, mis muu hulgas tähendab, et kuni teatud "leiutiste" ohutus inimestele, loomadele ja keskkonnale ei ole absoluutse kindlusega tõestatud - ei tohi neid massiliselt kasutada. Täna pole seda GMOde puhul vastuoluliste teadusuuringute põhjal võimalik absoluutse kindlusega väita.

Oleme seisukohal, et tänased teadmised, uuringute tulemused, inimeste hoiakud GMOde suhtes ning GMOde kasutamise kaasnevad riskid on piisav argument, et Eesti liituks enamiku EL riikide seisukohaga GMOd oma territooriumil keelustada.

Sellele soovile annab omakorda kinnitust ka Maaeluministeeriumi ametlik kirjavahetus petitsiooni algatajatega, milles ministeerium kinnitab, et Eestis puudub huvi GMOde kasvatamise vastu.

Lisaks on Eesti Vabariik toonud oma mainekujunduses jõuliselt esile Eesti kui mahemaa kuvandi, millega GMOde soosimine kuidagi kokku ei sobi.

Meie inimeste, meie laste tervise ja kogu keskkonna nimel: nõuame, et Eesti Vabariik ütleks "EI" GMOde kasvatamisele oma territooriumil.

Viited:

- <http://www.organic-systems.org/journal/81/8106.pdf>
- <https://academic.oup.com/nutritionreviews/article-abstract/67/1/1/1840264/Risk-assessment-of-genetically-modified-crops-for>

Loe lisaks:

- <https://www.ecowatch.com/its-official-19-european-countries-say-no-to-gmos-1882106434.html>
- <http://www.eko.org.ee/gmo/>

Ökoriik Eesti võrgustik (mahetootjad ja valdkonna edendajad üle Eesti)
Eesti Kutseliste Mesinike Ühing
Eesti Mesinike Liit

Algatust saab toetada kuni 21. oktoobrini 2017. Anna ka Sina oma allkiri:

<https://rahvaalgatus.ee/initiatives/78ba564c-9843-4dc1-8e79-dcad2941537c>

TOKSILINE GMO

Ülemaailmne massiline geenimanipulatsiooni eksperiment kannab esimesi - mürgiseid vilju. Kanadas läbi viidud uuring kinnitab, et geneetiliselt muundatud organismidest (GMO) pärit toksiinid satuvad püsisoojaste, sh. inimese vereringesse. Vastupidiselt "rohelise biotehnoloogia" eestkõnelejate väidetele ei suuda inimorganism transgeenset materjali seedesüsteemi kaudu väljutada. GMO-mürkide eest ei ole kaitstud ka emailus kasvav loode.

Geneetiliselt muundatud organismide toime inimese kehale on seni veel suures osas uurimata. Sellele vaatamata aretatakse GM-taimi väsimatult edasi. Põllukultuure, nagu näiteks maisi, muundatakse geenitehnoloogiliselt, et need muutuksid herbitsiidide (nt. Monsanto Roundupi) suhtes resistentseks. Nii saab umbrohtu ja muid taimi hävitavaid laia toimespektriga herbitsiidide põldudele viia, kahjustamata seejuures põllukultuure. Sellised umbrohuhävitajad sisaldavad toimeainena glüfosaati või glüfosaati.

Teise meetodiga istutatakse põllukultuuri spetsiifiline bakterigeen, mis paneb taime tootma teatavat toksiooni (Bt-proteiini). See toimib nagu pestitsiid ja kaitseb taime looduslike vaenlaste ehk - teisiti öeldes - ärasöömise eest.

Seetõttu sisaldavad geenmanipuleeritud toiduained, nagu juba mainitud GM-mais, nii herbitsiidide toimeaineid (nt. glüfosaati) kui ka toksiooni (Bt-proteiini), mille tervist kahjustav toime on rottidega läbi viidud katsetes tõestatud.

Ajal, kui biotehnoloogia-tööstus kinnitab jätkuvalt, et geneetiliselt muundatud organismid ei kujuta endast inimese tervisele mingit ohtu, panevad järjekordse uuringu tulemused muret tund-

ma. Uuring viidi läbi Quebecis Sherbrooke'i Ülikooli Kliinikumis ja selle tulemused avaldati erialajakirjas Reproductive Toxicology. Selles uuringus tuvastati, et GMO-mürgid jõuavad ka inimese organismi; neid leiti nii enamiku uuritud rasedate naiste kui ka nende sündimata laste veres.

See kummutab väite, nagu laguneks transgeenne materjal seedesüsteemis ja väljutatakse eritusele kaudu. Uuringus keskendusid teadlased Aziz Aris ja Samuel Leblanc rasedate ainevahetuse kõrgele aktiivsusele GMO-toksiinide suhtes.

Uuringus võrreldi 30 raseda ja 39 mitteraseda naise verd. Mitterasedate vere glüfosaadi- ja glüfosaadinäitajad olid kõrgemad kui rasedate verel. Oletatakse, et rasedusagne muutunud ainevahetus suudab neid tööstuslikus põllumajanduses laia kasutamist leidvaid pestitsiidide mõningal määral "neutraliseerida". Samal ajal aga leiti kõigi rasedate katsealuste ja nende loodete verest glüfosaadi ainevahetusprodukti 3-metüül-fosfoon-propioonhapet (3-MMPA). 93 protsendil rasedatest ja 80 protsendil loodetest tuvastati veres ka Bt-toksiini.

Inglismaal tegutseva organisatsiooni GM-Free Cymru andmetel ei hävi GM-toiduainetes leiduv Bt-proteiin isegi intensiivse töötlemise käigus, sattudes nii tarbija organismi. Inimese seedeprotsessid ei ole suutelised seda mürgi lõhustama.

Inimese sigimisvõimele loetakse eriti ohtlikuks just glüfosaati. Euroopa Toiduohutusameti (EFSA) eksperthinnangus liigitatakse se 3-MMPA laheteine reprotoksiliseks ja vähki tekitavaks. Jaapanis laborirottidega tehtud katsed näitasid, et glüfosaat võib

põhjustada enneaegset poegimist ja loote väärarenguid. Lisaks sellele pärsib glüfosaat loote aju arengut.

Mõne aasta eest tekitas sensatsiooni Prantsusmaal Caenis läbi viidud katse laborirottidega, keda toideti kogu elu geenmuundatud maisiga. Katseloomadel arenesisid tohutu suured kasvavad (eriti rinnanäärmetes), nende elundid (eelkõige maks ja neerud) olid raskelt kahjustatud ja nad surid enneaegselt. Võrreldes tavalist toitu saanud kontrollrühmaga oli geeni-rühma isaste rottide suremus 66% kõrgem. Emaste rottide suremusrisk oli koguni 250% suurem.

Teadlased seostasid neid tulemusi Roundupi ja selle toimeaine glüfosaadiga. Uuringu tulemused avaldati ajakirjas The Food & Chemical Toxicology Journal. See oli esimene uuring, mis käsitles geneetiliselt muundatud toiduainete pikaajalist toimet kõigisoojastele organismidele.

USAs ja Ladina-Ameerikas kasutatakse glüfosaati geenitehnoloogiliselt muundatud põllukultuuride, nagu mais, riis, raps, sojauba ja suhkrupeet kasvatamisel. Bayer taotles Euroopa Liidus mõne GM-taime, seal hulgas geeni-riisi (LL Rice 62) lubamist. Registreerimata riisiosort LL Rice 601 jõudis maailma toiduturule juba aastal 2006 ja vallandas seni ulatuslikuma GMO-saaste.

Kõik kantserogeensed, reprotoksilised ja mutageensed I ja II klassi pestitsiidid* on oma inimorganismi ja keskkonda ohustava toime tõttu Euroopas keelatud.

Vt. lisaks dokumentaalfilmi "Genetic Roulette":

<https://www.youtube.com/watch?v=7sUNxX00xP8>

Välisajakirjanduse põhjal
Katrin Linask

APIMONDIA-2017 KONGRESS TOIMUS ISTANBULIS

Mesinike maailmaorganisatsiooni APIMONDIA tavade kohaselt toimub iga kahe aasta järel ülemaailmne kongress, mis vastavalt 2013. aastal Kiievis tehtud otsusele toimus 29.9.-4.10.2017 Türgis Istanbulis. Osalesin Eesti ja EMLi kui APIMONDIA liikme esindajana sellel kongressil. Järgnevalt ülevaade olulisemast, mida kongressil nähtudkuuldud ja mida uut on maailmas mesinduse alal toimumas.

APIMONDIA kongressil on kolm olulisemat osa – teaduslike ettekannete sessioonid erinevates teemagruppides, APIMONDIA peaassamblee istungid ja suur mesindusnäitus ApiExpo. Lisaks toimus vahetult pärast kongressi lõppu mesindusalane bussiretk kohaliku mesindusega tutvumiseks.

Ettekanded teadusuuringute ja arendustööde tulemuste tutvustamiseks ja arutamiseks toimusid mesilaste bioloogia ja tervise, mesindustehnoloogia, tolmeldamise, mesinduse ökonomika, agrarpiirkondade mesinduse arendamise ning mesindussaaduste kasutamise ja apiteeraapia teemadel. Kokku esitati viies erinevas saalis ligi kolmsada suulist ettekannet või loengut. Lisaks oli stendidele välja pandud umbes

samapalju plakatitena vormistatud ja trükitud posterit uuringute kokkuvõtetega.

Sloveenia interaktiivne näitusepaviljon. Foto: Aleksander Kilk.

Üsna suur osa ettekannetest pärinesid APIMONDIA kongressi võõrustanud Türgi teadlastelt,

Näidismesila tarud olid aluste peal kenasti reas. Foto: Aleksander Kilk.

samuti Hiina ja Korea mesindusala uurijatelt ja spetsialistidelt. Kohal oli ka hulgaliselt mesindusteadlasi Euroopa riikidest ja Ameerikast,

kelle ettekandeid õnnestus samuti kuulata. Palju tähelepanu pühendati mesilaste tervise ja kohatiste suurte mesilaste kadude ning nende erinevate põhjuste teemadele. Oluliste põhjustena toodi välja nii varroatoosi kui ka kaasnevate erinevate viirushaiguste üha tugevam otsene või stressitekitav surve mesilasperede tervisele. Samas varroatoositõrjes ei olnud märgata uusi ja efektiivsemaid meetodeid või preparaate, eelkõige rõhuti jätkuvalt orgaaniliste hapete ja bioloogiliste tõrjemeetodite efektiivsemale ja targemale kasutamisele. Kui veel mõne aasta eest räägiti varroatoositõrjeks võimalike feromoonpreparaatide väljatöötamisest, siis praeguseks näib see teema olevat suletud.

Loengutel käsitleti korduvalt pestitsiidide järjest laieneva kasutamise kahjuliku mõju mesilastele, seda nii närvisüsteemi kahjustamise kui immuunsüsteemi nõrgestamise kaudu. Lisaks muule kaasneb sellega pestitsiidijääkide üha sagedev esinemine mees ja teistes mesindussaadustes.

Mõne Lääne-Euroopa riigi, eelkõige Prantsusmaa ja Inglismaa mesinikele on kasvavaks mureks aasia vapsiku kiire levik ja mas-

siline paljunemine ning tugevnev rünne mesilasperedele. Itaalia lõunaosas on kanda kinnitanud väike tarumardikas ja nüüd kardetakse selle kahjurputuka edasist levikut teistesse Euroopa riikidesse. Omajagu kahju põhjustavad mesilatele linnud (Lõuna-Euroopas ja Türgis näiteks mesilassenäpp) ja loomad (karud Soomes, Horvaatias, Türgis, aga kindlasti ka Eestis).

Maaailma mesinduse olukorda ja probleeme võiks käsitleda maailmajagude kaupa. Näiteks Aasias arvatakse peatselt suureks probleemiks kujunevat mesilaste või üldisemalt tolmeldajate vähesust. Selle tõttu on kavas välja töötada üldine protokoll mesilaste sihipärasemaks ja tulemuslikumaks kasutamiseks erinevate kultuuride tolmeldamisel. Küllap on meilegi meelde jäänud kaadrid filmist "Rohkem kui mesi", kus Hiina aedades tolmeldavad neid käsitsi õunapuuõisi. On jõutud sinna maani, et tulevikule mõeldes püütakse välja töötada pisikesi tolmeldamisrobotid ja droone-tolmeldajaid.

Euroopas on peamisteks probleemideks mesilaste suur hukkumine kas talvitumisel või ka aastaringiselt. Siin nähakse põhjusi nii mesilashaigustes, pes-

titsiidide otseses ja kaudses mõjus mesilaste tervisele, teatud määral ka kliimamuutustes ja üldises soojenemises. Liiguvad kuuldused, et mesilastega on asunud tege-

Apimondia president Philip McCabe jutuhoos Soome teadlastega. Foto: Aleksander Kilk.

ma GMO-manipulatsioone ning mõne aja pärast võivad mesinduses kasutusele tulla GMO-

Sissevaade mesilastarudesse. Foto: Aleksander Kilk.

mesilased. Ohtu nähakse selles, et GMO-mesilased välja töötanud ja turule toovad suurfirmad võivad võtta mesinikud oma löa otsa –

saab osta vaid nende patenteeritud tõumaterjali. Siiski on GMO-mesilaste oht vähemalt esialgu teoreetilist laadi.

Kõikjal vajatakse üha enam uute mesinike koolitamist, et tagada mesindussektori järjepidevus. Austraalia ja Okeania piirkonnas tuuakse esile just Uus-Meremaa mesindust, kus muu hulgas toimib mesinike ettevalmistamiseks ka hea mesindusalaase koolituse süsteem. Sealne mesindussektor on hästi organiseeritud ja riigi poolt majandusharuna toetatud, sealhulgas mesilashaiguste seire- ja tõrjesteemi abil. Kogu regionis on hästi

korraldatud mee ja teiste mesindussaaduste kvaliteedi kontroll ja toodete usaldusväarsuse tagamine. Seda teed peaks arenema kogu maailma mesindus. Eriti oluline on see maailmas üha suuremaks ohuks kujuneva mee, vaha ja teiste mesindussaaduste võltsimise ohtude taustal. Süüdistavalt suunatakse sealjuures sõrm sageli Hiina poole, kust pärineva mee kvaliteet on pahatihti tööpoolest suuri kahtlusi tekitav. Samas väidab Hiina pool, et töötatakse üha parema mee ja teiste mesindussaaduste kvaliteedikontrolli süsteemi loomise kallal, mis peaks tagama sealse mee hästi kontrollitud kva-

Türgi meenäidiste väljapanek. Foto: Aleksander Kilk.

liteedi.

APIMONDIA kongressi raames toimunud mesindusnäitus ApiExpo kohta on raske midagi erilist välja tuua või kokkuvõtlikku hinnangut anda. Muidugi olid seal väljas paljude erinevate firmade inventari näidised, pakuti kontakte mee ostuks-müügiks, tutvustati või propageeriti erinevate firmade mesindusala või mesindusega kokkupuutuvate alade väljatöötusi. Siiski näis, et vähemalt mesindusinventari pakkusid eelkõige Türgi, Hiina, Balkanimaade firmad. Ameerika suurfirmade esindusi polnud kohal, ka Euroopast olid mitmedki suurtegeljal loobunud Istanbuli sõitmast. Näiteks meilegi hästituntud Taani firma Swienty poolt oli kohal vaid esindaja üksnes mõningate tutvustavate paberi-ritega, ei mingeid inventarinäidiseid. Üheks erandiks oli Soomest Juhani Waara firma Paradise Honey, kes oli üles pannud korraliku näituse tooteplokattidest, lisaks

60-raamilise vurriliini, samuti hulga erinevaid tarutüüpe.

Nüüd mõne sõnaga APIMONDIA peaassambleel ehk liikmete üldkoosolekutel arutatud ja otsustatud küsimustest. Liikmetele anti ülevaade kõigest olulisemast, mis kahe kongressi vahelisel perioodil toimunud, sealjuures ka eelarve tuludest ja kuludest ning bilansist. Juhtkonna osas valiti uus asepresident, kelleks sai Sloveenia Mesinike Liidu president Peter Kozmus. Ümbervalimisele läksid ka mesinduse ökonomika ja tolmeldamise komisjonide ning Aafrika ja Aasia regionaalsete komisjonide presidendid. Kuus liikmesorganisatsiooni, kellel oli liikmemaksuvõlg, otsustati liikmeskonnast välja heita, kui nad ei tasu liikmemaksu võlgnevust 6 kuu jooksul.

Peaassamblee üheks oluliseks küsimuseks oli otsuse tegemine APIMONDIA 2021. a. kongressi korraldajariigi ja toimumiskoha suhtes. Seda võimalust taotlesid Serbia, Sloveenia, Taani ja Venemaa mesinike liidud. Kõik

taotlejad tegid Istanbulis kongressi toimumise ajal tugevat propagandat enda tugevuste ja korraldatava kongressi võimaluste tutvustamisel nii peaassamblee liikmetele kui ka spetsiaalsetel teemaõhtudel või promoüritustel. Peaassamblee koosolekul toimus hääletamise ajaks tõusid pinged ja intriig kõrgele – kes võidab? Esimeses voorus oli kehtivaid hääli 125, millest Venemaa sai 61, Taani 30, Serbia 22 ja Sloveenia 12. Kuna keegi ei saanud vähemalt 50% kõigist häälest, siis tehti teine hääletusvoor Venemaa ja Taani vahel. Pinge tõusis veelgi! Kui teise vooru kehtivad hääled lõpuks kokku loeti, selgus tõde: Venemaa 74 ja Taani 48 häält. Niisiis toimub APIMONDIA-2021 kongress Venemaa Mesinike Liidu korraldamisel Ufaas.

Kongressi järel korraldati osalejatele bussiretk Sile piirkonnas Musta mere lähistel. Seal oli võimalik tutvuda nii kohaliku külaelu ja koostööprojektiga mesinduskeskuse rajamiseks kui ka ilmselt APIMONDIA taustaks

Mesilaskasvatati anatoolia mesilaste kõrval ka kaukaasia mesilasi. Foto: Aleksander Kilk.

ette valmistatud näidismesilaga. Mesilasse oli üles seatud hiiglaslikule autole ehitatud paviljonmesila kokku 190 (!) mesilasperega. Lisaks oli üksteisest veidi eemal asuvatele platsidele mitme kaare kujuliselt üles rivistatud veel enam kui 200 mesilastaru. Kõik mesilastarud olid ühe Langstroth-korpusega ja ilmselt juba peaaegu talvevalmis seatud.

Türgi on tugev mesindusmaa, olles mesilasperede arvu ja ka meetoodangu poolest maailmas Hiina järel teisel kohal. Peetakse peamiselt anatoolia mesilasi, kuid mõnes Kaukaasia lähipiirkonnas ka kaukaasia halli mägi-mesilast. Keskmised meesagid on 20 kg ümber mesilaspere kohta, mida pole just eriti palju. Populaarsemateks meeliikideks on kastani- ja männimesi ning

Mee ja mesindussaaduste väljapanek. Foto: Aleksander Kilk.

lavendlimesi, Musta mere kallastel kohati vähesel määral ka rododendronimesi. Männimesi on maailma mõistes eriline ja huvitavate omadustega meeliik, millest Türgi toodab tervelt 92%. Türgi

Meekonsursile esitatud võistlustöid-eksponaate. Foto: Aleksander Kilk.

mesindus vääriks pikemat ja põhjalikumalt tutvumist, kui seda ühe näidismesila külastamine pakus. Aga ikka on parem kasvõi kordki näha ja käega katsuda, kui raamatutest lugeda või internetist uurida. Muuseas said mõnedki mesila külastajad oma nöölad ka kätte, mis andis neile Türgi mesindusest veelgi vahetuma kogemuse.

APIMONDIA kongressil osalemine andis kindlasti tublisti lisateadmisi sellest, mis mesindusmaailmas toimub. Lisaks tekkis otsekontakte paljude maade mesinduse eestvedajate, teadlaste ja ka lihtsalt mesinikega. Kongressi masstaapidest annab ehk aimu fakt, et kokku osales selle erinevates tegemistes 13 500 mesinikku ja

huvilist. Sellises sumisevas ühiste huvidega peres tahaks ikka jälle olla! Uus võimalus selleks avaneb 2019. a. septembrikuu alguses Kanadas Montreali linnas, kus toimub APIMONDIA järgmine, 46. kongress.

Ülevaate koostas Aleksander Kilk

Türgi plasttarud, mida kasutatavat juba ka Inglismaal. Foto: Aleksander Kilk.

MEEPEALINN KARKSI-NUIA

Karksi Vallavolikogu otsustas 21. septembri 2017. aasta istungil nimetada Karksi-Nuia Eesti meepealinnaks.

Karksi piirkonna mesindus on juba läbi ajaloo olnud kõrge tasemega, tugevate traditsioonidega ja üks Eesti aktiivsemaid mesinike organiseeritud koostöö ja seltsielu poolest.

Ajaloo viis Karksi kandi kooliõpetaja ja mesinike ühe eestvedaja Jaan Rootsi aktiivne tegevus 1902. aastal Eesti Mesilaste Pidajate Seltsi moodustamiseni ja tulemusliku tegevuseni. Viimase enam kui paarikümne aasta vältel on Karksi valla mesinduselu ja mesinike koostöö edendamisel olnud oluline roll Karksi-Nuia AMSi juhil Leili Naelal ja väga kogunud mesinikul-teadlasel Antu Rohtlal. Ka selle aktiivse tegevuse mõju on ulatunud Karksi-Nuiast kaugele üle kogu Eesti.

Karksi-Nuia Meefestival, mida Karksi-Nuia AMS korraldas käesoleval aastal juba kümnendat korda, on selle mesinduse edendamise ja mee kasutamise propageerimise suunal kujunenud vabariikliku olulisuse ja traditsioonidega sündmuseks.

SOOVITUS VARROALESTA HILISSÜGISESEKS TÕRJEKS

Maire Valtin
Mesinduskonsulent

Varroalesta viimane tõrje peaks toimuma siis, kui viimane haue on koorunud. Sügisel on ilmad tihti pikalt soojad ning mesilasemad munevad kauem. Eriti nende mesinike mesilasperedes, kes hakkavad peresid hilja koonutama ja söötma. Ka mesilasrasside erinevus mõjutab emade munemise kestvust.

Seoses korje varase lõppemisega tekkis tänavu paljudes mesilasperedes söödapuuduse tõttu haudmepaus. Söötmisega alustamise järel hakkasid emad uuesti munema, ja see kestis hilissügiseni. Ka lestadest tugevalt saastunud pered ei lõpetanud haudmetegevust, piüüdes peres talvemesilaste arvu võimalikult rohke haudmega suurendada.

Olen aru saanud, et varroalesta tõrje on suur probleem. Kuna

paljud mesinikud teevad seda stiihiliselt, siis ei ole see tõrje ka nii efektiivne kui peaks olema. Seepärast soovitan praegu teha varroalesta tõrjet oblikhappelahuse tilgutamise meetodil neil, kes kahtlevad tehtud tõrje efektiivsuses, eriti aga neil, kes kasutasid mingeid ribasid, ja neidki vaid ühekordselt.

Lestad, kes jäävad mesilaste kukile või kõhuloogete vahele talvituma, imevad mesilaste kehamahlu kogu talve, nõrgestavad peret nii, et see polegi võimeline kevadesse jõudma. Varroalesta puurib toitumiseks mesilase kitiinkesta iga 5 tunni tagant augu, mille kaudu mesilase kehasse pääsevad ka erinevad viirushaigused.

Oblikhappe tilgutamist tehakse lahusega, milles on 1 liitri vee kohta 75 grammi

oblikhappepulbrit ja 1 kg suhkrut. Esiteks segatakse kuuma vee hulka suhkur ja siis hape. Lahust ei tohi keeta ega kuumutada. Kuumuse toimel inventeerib hape suhkrut, moodustades HMF-i, mis on mesilastele ohtlik. Lahus ei säili sooja mitmeid päevi, hea on see kohe ära kasutada. Lahust tilgutatakse 4 ml ühe mesilasi täis kärjetäna kohta ehk 20-40 ml pere kohta. Eriti tugevale 2-korpuselisele perele võib doseerida max 50 ml lahust. Kindlasti peaks kasutama maski ja kindaid.

Soome on meist palju põhjapoolsem ja sealgi tehakse praegu viimast lestatõrjet ning nad kirjutavad, et seda on hea teha, kui väljas on nullilähedane temperatuur. Neil on oblikhappelahuse hilissügise tilgutamisega juba aastatepikkused kogemused.

LINNAMEINDUSE VÕIDUKÄIK

Kui ma 2010. aastal mesindusega alustasin, ei osanud ma ette kujutada mesindamist linnaruumis. Otsisin parajat asupaika linnapiirist ikka tublisti väljaspool. Tänavune hooaeg on nüüd aga juba kolmas, kui pean mesilasi Tallinna linnas.

Minu linnamesindus sai alguse tänu oskamatusel. Olles alles noor ja roheline, oli vaja kõiki peresid "poputada" ja nõrkadega eriti palju tegeleda. Kõige enam aega kulub sõitmise peale, sest mesilasaupaigaks valitud Rannamõisa jäi kodust ja tööpaigast umbes 20 km kaugusele. Pikalt sai arutletud, et kui mesilased kodule lähemale tuua, kuhu nad siis ikkagi paigutada. Sealjuures sai kõige suuremaks kartuseks mesilaste iseloom – tigidikud linnaruumi ju ei sobi. Taaskord jäi aja nappuse tõttu otsustamine kiirele ajale, ja mesilased jõudsid koduhoovis oleva garaažiühistu hoone katusel. Õnneks oli toona vaid kaks peret, kes tahtsid rohkem tähelepanu ja kelle suvine areng oli olnud aeglane. Nii ei jäänud ühekorpuselised tornid ka teistele majaanikele silma ning nende olemasolust teadsid vaid vähesed.

Tänase päeva seisuga on samal katusel talve ootamas 18 peret, neist 12 noored pered.

Kui rääkida linnamesindusest, siis on tihti vestluskaaslastes hämmeldunud: "Linnas ei ole ju mesilastel mitte midagi korjata!". Siinkohal saab valmistada kena üllatuse. Nimelt on linnas korjekonveier teinekord isegi mitmekesisem kui looduslikul aasal. Soosivate ilmade puhul on mesilastel varakevadest alates võima-

lik õietolmu korjata - õitsevad ju linnaski sarapuu, lepp, paju, lumikelluke, märtsikelluke, sinilill, harilik vaher. Kõik see on mesilase varakevadine toidulaud ja pakub mitmekesisest võimalust erinevat õietolmu tarru vedada.

Edasine korje sõltub juba asukohast. Eesti linnad on enamjaolt ikkagi veel rohelist täis ja mesilastel ei teki väga pikki korjepau-

se. Sedasi toimetavad nad tegusalt hilissügiseni. Ajal, mil looduslikud olud õietolmu ei paku – septembrist kuni novembrini –, võivad linnamesilased soodsate ilmadega veel ohtralt õietolmu tarru tuua.

Linnas mesilasi pidades olen täheldanud, et naabritega on palju lihtsam läbi saada, kui mesilased on rahulikud ja neid ülemäära ei tülitata. Paljud naabritest on märganud mesilaste kohalolekut alles tänavu, kui meedia tähelepanu on olnud tavapärasest suurem. Kindlasti on märkamatuks jäämisele kaasa aidanud rahulike mesilaste pidamine. Kõik linnas peetavad pered on kas kraini või Buckfasti liinidest. Korje olemasolul saab nendega toimetada ka suitsikut kasutamata.

Ei saa nüüd öelda, et kõik inimesed kardavad mesilasi, aga paljud on saanud ebameeldiva kogemuse mõnelt nõielauga putukalt. Pahatihti on see olnud hoopis herilane, ja kõik negatiivne emotsioon kantakse üle ka mesilasele. Olen pidanud majanaabreid sel teemal palju harima ja jaganud ka juhiseid, mida teha, kui mesilased tulevadki uudistama või isegi ründavad. Tavaliselt on sellise käitumise puhul siiski süüdi kas inimene ise või mesinik, kes on tarude avamiseks vale aja valinud. Kartmise osas olen täheldanud veel, et kui väikelaste emad kardavad mesilasi, siis ilmingimata väljendub sama hirm ka lastes endis. Sellisel juhul aitavad meid hädast välja lesed, kes on mõnusad suured ja parajalt karvased. Eriti meeldib lastele põrnis, mis lesed oma tiivamuskleid liigutades teevad. Ja isegi põgusa teavitustöö tegemisest on alati

mused vanavanemate mesilastega, kelle kohta osati väga mahlakaid ja huvitavaid kommentaare jagada. Enamik muidugi sellised "Vanasti oli ikka sedasi, et kui oli meevõtu aeg, siis hoovis ringi liikuda ei saanudki". Omalt poolt proovime selliseid kogemusi vältida.

Soodsad tingimused linnas mesindamiseks on juurde toonud ka uusi noori mesinikke, kes on alustanud katusemesindusega. Praegu veel on meid, katusemesinikke, vähe, kuid juba tuleval aastal proovime seda parandada. Võttes eeskujuks teisi suurlinnu, kus on mesilasperede arv mitmetes sadades, jääb Tallinn oma mõnekümne perega pisut kahvatuks.

Eeldused linnamesinduse edendamiseks on olemas – ametkondade toetus, entusiastlikud mesinikud, rahulikud mesilased. Nüüd on veel vaja välja sõeluda asukohad, kus mesilased saaksid end tuleval aastal linnarahvale näidata. Tänavustele paikadele (Kadrioru park, Valdeku Spordihoone katus, Pääsküla raba serv) on kindlasti lisandumas uusi ja huvitavaid.

Erki Naumanis

kasu olnud.

Üheks ülimalt meeldivaks tegevuseks sel hooajal sai koostöö Tallinna Keskkonnaametiga. Juba kevadel käis artikli autor koos Mart Kullamaa (EKMÜ/EML) ja Sirlu Graubergiga (TMS) ametnike jutul. Nende kohtumiste eesmärgiks oli leida võimalus tarude paigutamiseks avalikku linnaruumi. Esialgne reaktsioon oli muidugi skeptiline, kuid meid kuulati ära. Oma rolli nõusoleku saamisel mängis kindlasti initsiatiiv Tallinna keskkonna liigirohkust suurendada. Mitmed koosolekud erinevate ametnike ja seltsidega hiljem saime kinnituse, et võime tarud linnaruumis püsti seada. Nii saimegi esialgse kokkuleppe paigutada pered Kadrioru parki ja Pääsküla raba äärde Helbe tänavale. Hiljem tuli veel mitu pakkumist, millest jäi sõelale Valdeku Spordihoone katus. Arvestades erinevaid asjaolusid ja tööka, et tegemist on siiski pilootprojektiga, jäi tarude arv kokkulepitud paikades väikeseks. Kõigi osapoolte soov oli veenduda, et linnarahvas võtab mesilaste kohaloleku vastu rahulikult ning ei teki ebameeldivaid üllatusi. Avalikes kohtades tarude kõrval olid algselt üleval ka selgitavad sildid, kuid suure tormituule ja osalt ka inimese abiga läksid need

jalutama. Samas näitas kogemus, et inimesed on pigem uudishimulikud ja tulevad uurima, mida mesinik taru juures toimetab, ja seeläbi said inimesed teadmisi juurde. Väga tore oli, kui vanemad tulid koos lastega. Suvel on ju tarudel kiled peal ja läbi selle oli lastel võimalik jälgida mesilaste toimetusi.

Selline linnaruumis mesindamine jäi silma ka meediale, kes käis mitmel korral mesilaid külastamas ja uudistamas, kuidas meie hoolealustel läheb. Ainuke imetlust tekitav kommentaar külaliste suust oli "Teil on nii rahulikud mesilased! Kas nad on kogu aeg sellised?". Nii mõnelgi reporteril olid varasemad koge-

LOODUSELE ÄÄRMISELT VAJALIKUST MAJANDUSHARUST – MESINIKU PILGU LÄBI

Nüüd on 2017. aasta mesindushooaeg möödas! Ootame uut kevadet, helget ja head...

2017 on kolmas lahja suvi meie looduse vundamendile - putukatele, mesilastele ja kõigile teistele tillukestele olevustele, nii kasulikele kui "kahjulikele" mutukatele, keda on meie looduses määratud ~10 000 liiki. Sama palju pidi määramata liike veel olema meie elu vundamendis.

Vaatamata sellele, et esimesed mesilaspered käisid puhastuslennul juba 15. veebruaril, said nad tarudest päriselt korjele alles aprilli lõpus. Talv venis peaaegu seitsme kuu pikkuseks, nii et paljud pered ei jõudnudki seda tõelist kevadet ära oodata (ka näiteks toakärbsed, kartulimardikad jt.).

Nüüd peaks kirjutama 2017. aasta keskmistest tarusaakidest, taimedest, mis ikkagi korjet andsid, ning pika ja eduka talvitumise nippidest, kuid peab kirjutama hakkama hoopis MESILASTE KAITSE SEADUSEST, kus esimene punkt on kadu KORJEMAA...

Kes kaitseks meie Eestimaa REMMELGA liike - kevade esimesi elujõu andjaid sadadele kasulike putukaliikidele?

Pikast talvest 2017 oli veel vähe: maailm on muutunud looduse vastu suure raha võidujooksu nimel väga agressiivseks. Too eluslooduse õrn vundament - putukatele vajalik maailm - ei talu liigirikuse hävitamist - monometsandust. Rääkimata agromürkidest, mida kah meie riigis soositakse. 15-st Euroopa riigist olid ainult 4 agromürkide pooldajad, ja üks neist oli Eesti!

Seoses Euroopa Liidu rohesta-

mispoliitikaga tohib nüüd purustada ainult 10% rohumaadest, kuid Eestis glüfosaadiga niitmist ei piirata! Enamiku riikide jaoks on absurdne, et agrokeemiaga haritakse põlde, niidetakse heinamaid. Agromürgid peaksid olema ikka mingi taime kaitseks! Kuid meil ütlevad tuntud põllumehed keset suurt suvet, et heinavõi kesapõllul **peaaegu** midagi ei öitsenud, ja tõmbavad mürgi peale. 31. juuliks peavad ju kõik toetusalused kõlvikud olema "üle käidud", öitesaak koristatud.

2017. aastal aga tuli suve lõpu poole mesinikele kaela veel uus suur õnnetus/üllatus - seoses vihmasuvega, kuna põlluviljade valmimine venis ligi kuu või rohkem hilisemaks. Siis hakati nii teravilju kui ristõielisi ja ka kaunvilju glüfosaadiga pritsima, et kuivatuskulud oleksid väiksemad, ja saak pidi ka ühtlasemalt valmima. See oli aga surmaotsus ümbruses olevatele mesilastele, kuna alati leidub ka kõige umbrohupuhtamal/-vaesemal põllul neid tagasihoidlikke umbrohuliike, väga häid meetaimi, sügaval vilja sees, nagu näiteks vesiheinad või hiirekõrvad jpt., rääkimata üksikutest piimohakatest ja teistest õietolmu andvatest taimedest, mida traktorist välja minemata ei näegi!

Üks kange naine Maire Valtin pani oma mesila mürgitamise suvel suure kella külge. Kogu Eesti meedia kõmises. Kuid ta pole seni saanud mingit kompensatsiooni, olgugi, et analüüsid näitasid mürgitamist. Eesti riigi seaduste järgi peab mesinik minema oma õigust nõudma kohtusse, mis on pikk, kallid ja vaevaline tee, sest

kohtuveskid jahvatavad aeglaselt. Taani seaduste järgi aga maksab põllumees mesinikule tekitatud kahjud kohe kinni, kui analüüs näitavad põllumehe poolt taimekaitsevahendite väärkasutamist.

Agrokeemia intensiivne kasutamine eest, nüüd juba ka sügisel, on mesinikud pagunud n.-ö. "metsadesse"! Tegelikult on mesilaspered alles ~150 aastat metsadest koju toodud, ära oma looduskodust - mesipuude/dõnsate metsapuude seest! Veel tänapäevalgi tuleb vähemalt 60%, kohati aga 80% korjest metsast - mesilasperede põliskodust, täiuslikust looduskonveierist, kus üks õitseja lõpetab ja järgmine alustab. Ainult nimi "mesipuu" ongi mesilasperede koduna veel alles jäänud... Ning just intensiivse metsaraie tõttu on mesinikud algatanud nüüd MESILASTE KAITSE SEADUSE väljatöötamise ja vastuvõtmise. Mõned aastad tagasi kogusid mesinikud jt. loodusesõbrad 4440 allkirja kasulike putukate kaitseks - agressiivse/loodusvaenuliku viljeluse vastu!

Ka raudtee- ja maanteeäärte päevase mürgitamise vastu ajal, kui seal öitsevad sajad meetaimed! Selle petitsiooni peale moodustati riigikogus isegi komisjon mesilaste/kimalaste kaitseks, kuid see komisjon ei ole tööle hakanud/ei ole käima läinud!

Eestimaa metsanduses õpetatakse tekitama kuuse, männi, kase, haava ja kohati musta lepa monometsandust. Tulemus on näha RMK metsades.

Juba 25 aastat räägivad mesinikud, et Riigi Metsamajandamise Keskus RMK kultiveerib liigivaesust, saagides oma metsadest

välja kõik remmelga- ja pajuliigid (20 liiki). **Just remmelgad annavad putukamaailmale äärmiselt vajaliku kevadise elujõu, mis on meie võõndis ellujäämise pant!** Lisaks kaovad head meetaimed, mis palki ei anna, nagu tammed, vahtrad, pärnad, pihlakad, sarapuud, türnpuud, paakspuud, kukerpuud, kuslapuud, rääkimata haruldustest, nagu lodjapuud, viirpuud, kikkapuud jt. **Eestis pakutakse praegu liigivaese monometsa tekitamise eest lausa toetust.**

Juba eos trimmerdatakse välja kõik remmelgad jm., mis palki ei anna. Rääkimata poolpöösastest, mis lageraiete käigus niigi hävivad ning taastuvad kümneid aastaid kauem kui metsanoorendik. Mõtlen siin häid meetaimi: pohli, mustikaid, sinikaid, kanarbikke! Rabade lauskuivendamise tulemusel taganevad jõhvikas ja murakas, sookail ning kanarbikud kuivavad.

Mõne piirkonna mesinikud on nõrkinud, et noorendike hooldamisel niidetakse laialt maha ka põdrakanep ja vaarikas, mis kohati lageraietele tuleb ja kompenseerib paariks aastaks natukenegi liigivaesust, enne kui võsa ja noorendikud võimu võtavad... Selline kurb olukord üle Eestimaa - ja kui veel RB või tselluloosigigant peaksid käima

minema, muutub olukord veelgi hullemaks.

Leian, et tegelikult on ka see riigi poolne agressiivsus, kui Eestimaa mesinikud taotlevad juba N. Liidu lõpust alates mesinike ja mesilasperede abistamiseks mesindusse 1-2 vet-arsti - kogu riigi peale -, kuid tänapäeva kõrgharitud vet-arstidest on tehtud hoopis inspektorid, paberite täitjad, meepurkide silduurijad, kes on saadetud tegema mesinikele ettekirjutusi. Mesinike abistamise/toetamise asemel.

Neile, kes juhtusid siamaale lugema, jääb kindlasti mulje, et kõik on väga hullusti. Kuid meie hõreasustuses leidub endiselt üksikuid paiku, kus on palju korjetaimi, jõeääri, puutumata metsatukki või ka parkmetsi, mägist künklikku liigirikast loodust! Ega muidu poleks küllalt palju mesindusega alustajaid, kes hoiavad keskustest kaugemal hajastustes elu alles.

Eestis on 6000 mesindusega tegelejat ning pidi olema juba kolm ligi tuhande pere pidajat (tean kaht) mesinikku ning ka mitmesaja pere pidajaid on kindlasti üle 20. Kuid on oluline, et igas külas oleks oma mesinik - olgu ta või kolme pere pidaja, sest ka need mummud jõuavad ümbruskonna põllud/aiad tolmeldatud ja metsamarjadele rikkaliku

marjasaagi tekitada! 93% inimese toidulauast kaetakse mesilaste abiga. Mesinik saab tarust heal juhul 10%, ülejäänud tulu on ümbritsevale keskkonnale liigirikuse ja tuumaka põlluviljeluse heaks. Lisaks kulub mesilasperel enda elushoidmiseks ja järglaste kasvatamiseks suve jooksul 80 kuni 100 kg mett.

Tõrvatilk meepotis on, et riik toetab liigivaesuse tekitajaid: agromürkidega õistaimede niitajaid/pritsijaid, monometsade kasvatajaid, kuid pole suutnud/tahtnud mesinikke nende suure töö eest piskuga tunnustada. Eesti mesinikud tegutsevad eba võrdsetes tingimustes, võrreldes naaberriikide ja teiste Euroopa riikide mesinikega, kust meie poelettidele tuleb tugevat konkurentsi pakkuv mesi. Meie talved on külmemad ja pikemad (perede elushoidmiseks on vaja lisasõta), kevaded on jahedad, tuulised ja vihmased, mis pärsib perede arengut. Kõik need eritingimused nõuavad mesilasperede elushoidmiseks lisatööd ja -ressursse. Lisaks on naaberriikide mesinikel aastakümneid tarutoetused, mida meil ei ole!

Head talvitumist soovides ja tervitused kõigile mesilastepidajatele ning loodusesõpradele!

Eha Metsallik, 1. oktoobril 2017

TÄIENDUSEKS

Aastail 1978-1988 viidi läbi suu-remahuline korjetaimede hindamine, mille tulemused olid järgmised: Eestis on üle 400 liigi õistaimi, millelt mesilased koguvad nektarit ja õietolmu ning millest esmajoones vajaksid kaitset järgmised liigid:

- erinevad pajuliigid, mis annavad kogu taimede eritatavast suhkrust 11,7%;

- vaarikas 12%;
- kanarbik 8,9%;
- põdrakanep 3%;
- pohl 3,5%;
- paakspuu 3,2%;
- mustikas 3,2%;
- sookail 1,4%;
- pihlakas 1,3%;
- sinikas 1,1%.

Ülejäänud korjetaimed moodus-

tavad kogu looduslikust suhkruproduktisioonist alla 1%.

Kaitse alla tuleks võtta korjetaimestik järgmistes metsatüüpides ja looduslikel rohumaadel:

- lubikaloo, keskmine suhkruproduktiivsus hektarilt 4,0 kg;
- kastikuloo 4,6 kg/ha;
- tarna-angervaksa 5,3 kg/ha;
- jänese kapsa 5,5 kg/ha;
- madal soo 6,1 kg/ha;

- lodu 7,7 kg/ha;
- leesikaloo 9,5 kg/ha;
- osja 12,1 kg/ha;
- jänese kapsa-mustika 15,7 kg/ha;
- jänese kapsa-pohla 16,1 kg/ha;
- karusambla 18,7 kg/ha;
- kõdusoo 21,6 kg/ha;
- sinika 21,8 kg/ha;
- mustika 22,2 kg/ha;
- karusambla-mustika 24,9 kg/ha;
- sambliku 30,3 kg/ha;
- pohla 36,7 kg/ha;
- siirdesoo 48,2 kg/ha;
- raba 55,9 kg/ha;
- kanarbiku 69,0 kg/ha;
- loo-aruniidud 0,9-8,4 kg/ha;
- päris-aruniidud 2,9-9,9 kg/ha;
- päris-arukarjamaad 7,4-8,8 kg/ha;
- soostunud niidud 11,1-18,8 kg/ha;
- lamminiidud 8,7 kg/ha.

Lisaksin siia veel niipalju, et Eestis saadakse ümmarguselt 80% kogu meekorjest looduslikelt aladelt. Kultuurmaastike, põldude ja aedade osa on napilt 20%. Avamaa napp osa lisandub suures

Foto: Jüri Lugus.

osas suve teisel poolel, toetades looduslikku meekonveierit.

Arvestada tuleb aga sellega, et nimetatud uuringud on läbi viidud 30 aastat tagasi. Selle aja sees on toimunud suured muudatused. On toimunud Vihterpalus suured metsapõlengud, on tehtud suures ulatuses lageraideid, on tehtud

kuivendustöid jne. Kõik see on mõjutanud nii metsa kui ka niidutaimestikku, mistõttu oleks huvitav ja ka vajalik taolist suuremaastaabilist korjetaimestiku hindamist korrata.

Antu Rohtla
1978-1988 korjetaimestiku
hindamise koordinaator

VALIME AASTA MESINIKU

Aastast 1998 algas EMLi ajaloos periood, mis kestab järjekindlalt siiani. Igal aastal mesinike sügise teabepäevade ajal valime AASTA MESINIKU.

Jälle on see võimalus **4. novembril**, kui koguneme Olustvere kooli. Valimisel osalevad kõik, kes viibivad saalis. Samuti on võimalus kas e-posti aadressile mesilaspere@gmail.com või samal päeval SMSiga (juhendit tutvustame eelnevalt kodulehel). See võimalus on neile, kes tahavad kindlasti valimistel kaasa rääkida, kuid kellel ei ole võimalik Olustverre sõita. Samuti saate kirja saata postituviga meie aadressil J. Vilmsi 53g Tallinn 0147, kuid kiri peab olema kohal hiljemalt 3. novembril. Olustveres kohalolijad hääletavad

hääletusedeli abil, kus teevad valiku kandidaadi poolt, kes nende arvates väärib austavat tiitlit - AASTA MESINIK 2017.

Palun esitage kandidaate! Ja põhjendage kindlasti, miks teie poolt esitatud kandidaat peaks olema AASTA MESINIK. Ärge unustage, et rõhk on sõnal AASTA. See tähendab seda, et ootame kandidaatideks neid, kes on just aastal 2017 saatnud kogu mesindussektori heaks korda midagi olulist. Esitatakse kandidaat ei pea olema EMLi liige. Ettepanekud palun saata e-kirjaga mesilaspere@gmail.com

Kandidaatide esitamise tähtaeg 27. oktoober. Seejärel tutvustame kandidaate meie kodulehel ja 4. novembril Olustveres.

Aasta mesinikud läbi aegade

- 2016 - Erki Naumanis
- 2015 - August Rapp
- 2014 - Maire Valtin
- 2013 - Ardi Asten
- 2012 - Olvi ja Jüri Lugus
- 2011 - Uku Pihlak
- 2010 - Aimar Lauge
- 2009 - Marje ja Jaak Riis
- 2008 - Jaanus Tull
- 2007 - Ülle ja Vahur Talimaa
- 2006 - Maire Valtin
- 2005 - Aleksander Kilk
- 2004 - Mati Haabel
- 2003 - Antu Rohtla
- 2002 - Eha Metsallik
- 2001 - Evi Sõstramäe
- 2000 - Mai Endla
- 1999 - Lembit Ellamaa
- 1998 - Mait Mardla

Teabepäevade korraldamist toetab Euroopa Liit Mesindusprogrammi 2017-2019 kaudu.

EESTI MESINIKE SÜGISESED TEABEPÄEVAD

Toimumiskoht: Olustvere Teenindus- ja Maamajanduskool,
Müüri 4, Olustvere, Suure-Jaani vald.

Toimumisaeg: 4.november 2017, kell 10.00 - 18.00
5.november 2017, kell 9.00 - 16.00

Toetab Euroopa Liit

Laupäev 4. november 2017 (kavas võib tulla muudatusi, palume jälgida infot veebilehel)

- 9.00–9.50** Registreerimine.
9.50–10.00 Teabepäevade avamine (täiendav info www.mesindusprogramm.eu)
10.00–11.00 Ülevaade Apimondia 2017 konverentsi huvipakkuvamatest teemadest. Aleksander Kilk
11.00–11.30 Meekvaliteedi analüüsid 2017. Anna Aunap
11.30–12.30 Eesti mete uuring - tulemused ja järeldused. Kristel Tanilas ja Sirli Rosenvald (TFTAK)
12.30–13.30 Lõuna (koolimaja kohvikus)
13.30–14.00 Aasta Mesiniku 2017 kandidaatide tutvustamine. Moderaatorid Aleksander Kilk ja Marianne Rosenfeld (EML)
14.00–15.00 VÄLISLEKTOR
15.00–15.30 Tee- ja kohvipaus
15.30–18.00 Pidulik osa (kõigile osalejatele)
Kõned. Koolituskeskuse tunnistuste väljaandmine. Kontsert kuni 45 min.
Tunnustamine (erinevad kategooriad). Aasta Mesiniku väljakuulutamise.
18.00–19.00 Õhtusöök (Olustvere sööklas)
19.30 Pidulik bankett Eesti Mesinike Liidu 25-. aastapäeva tähistamiseks Olustvere mõisas (osalemine eraldi tasu eest).

Pühapäev 5. november 2017

- 8.00** Hommikusöök (Olustvere õpilaskodus ööbijatele)
9.00–10.00 Mesindusprogrammi info:
• Kahjurite, mesilashaiguste, eriti varroatoosi tõrjest 2017. Arvi Raie ja Hagbard Räis.
• Nõustaja tööst 2017. Maire Valtin
• Õppe- ja teaberaamatu koostamisest. Marje Riis
• Teabepäevadest, rahvusvahelisest koostööst. Aivar Raudmets
10.00–11.00 VÄLISLEKTOR
11.00–12.00 Mesilaste immuunsüsteem ja vaktsineerimine haiguste vastu. Daliel Freitak
12.00–13.00 Lõuna (Koolimaja kohvikus)
13.00–14.15 I õpituba. Rahvusvahelise projekti tutvustus ja koostöö võimalus: „Interaktsioon mesilaste haiguste ja kaitsemehhanismide vahel.“ Daliel Freitak (suur saal)
II õpituba. Varroatoosi tõrje strateegia. (koolimaja klassiruum)
III õpituba. Mee käitlemine Olustvere Meekoja näitel. Valmar Lutsar (Meekoda)
IV õpituba. Kärjemajandus ja vaha käitlemine Olustvere Meekoja näitel. Sergei Kozlov (Meekoda)
14.15–15.15 Mesilaste korjekäitumise alused. Reet Karise
15.15–16.15 Uusimad mesilastega seotud teadusuuringud. Risto Raimets
16.30 Teabepäeva lõpetamine.

Toitlustus ja majutus on tasulised. Loengute eest tasub mesindusprogramm.

Toitlustust ja majutust korraldab Eesti Mesinike Liit. Tasumine ettemaksuna Eesti Mesinike Liit kontole EE451010002021522005 (SEB) või EE877700771001799694 (LHV) kolme tööpäeva jooksul, arvates registreerimisvormi täitmisest (selgitus: Olustvere 2017 ja osaleja nimi/osalejate nimed).

PAKETID:

Pakett I 40 €

LP

Majutus (hommikusöögiga), kaks lõunat (L&P) + õhtusöök (L) + kaks kohvi- ja teepausi (L&P).
Registreerida ja tasuda hiljemalt 27. oktoobriks.

Pakett II

LP

kaks lõunat (L&P) + õhtusöök (L) + kaks kohvi- ja teepausi (L&P).

25 € (registreerimisel ja tasumisel kuni 27. oktoobrini).

28 € (registreerimisel ja tasumisel 28.30. oktoobril).

Pakett III

(osalemine vaid ühel päeval)

L Lõuna + kohvi- ja teepaus

P Lõuna + kohvi- ja teepaus

11 € (registreerimisel ja tasumisel kuni 27. oktoobrini).

14 € (registreerimisel ja tasumisel 28.-30. oktoobril).

Pidulik bankett - L õhtul

Eesti Mesinike Liidu 25-. aastapäeva tähistamiseks Olustvere mõisas.

EML liikmetele

20 € (registreerimisel ja tasumisel kuni 27. oktoobrini). Koos kaaslasega 40 €.

Mitteliikmetele

25 € (registreerimisel ja tasumisel kuni 27. oktoobrini).

NB! Osalemine ainult eelneva registreerimise alusel. Registreerunuks loetakse need, kes on registreerimisvormi täitnud ja ettemaksu Eesti Mesinike Liidu kontole tasunud.

veebis www.mesindusprogramm.ee (registreerimisvormil),

telefonil 53077778 (T, R kl. 10.00–16.00),

Palume registreerimis- ja tasumistähtaegadest kinni pidada; hilisemaid soovet ei arvestata.

Palume jälgida infot veebis www.mesindusprogramm.eu ja www.mesinikliit.ee,

Täpsem info Aivar Raudmets tel. 53 41 40 67

Mesindusprogramm 2017-2019 PIIRKONDLIKE SELTSIDE/SELTSINGUTE ÕPPE- JA TEABEPÄEVAD NOVEMBRIS-DETSEMBRIS 2017

JÜRI KIHELKONNA MESINIKE SELTS

Soodevahe küla, Veldi tee 1

29.11.2017 kl. 18.30

- Mesilaste aretus, korjetaimede kasvatamine.

Lektor Antu Rohtla

Info: Jaanus Tõnisson, 50 799 28, jaanustonisson@gmail.com

LÄÄNE-VIRU MESINDUSSELTS

Lääne-Virumaa Rakenduskõrgkool, Rakvere, Rohuaia 12

11.11.2017 kl. 10.00

- Lamavtarude ehitamisest ja lamavtarudes mesindamisest.

Lektor Tõnis Taal

9.12.2017 kl. 10.00

- Mesilaspere areng ja korjema tähtsus.

Lektor Marje Riis

Info: Heiki Männik, 51 81 891, heiki@mannik.net

PÕLTSAMAA MESINIKE SELTS

Põltsamaa Kultuurikeskus, J. Kuperjanovi 1

11.11.2017 kl. 10.00

- Konkurss „Põltsamaa parim mesi 2017.” Mesindushooaja analüüs ja kokkuvõte.

Lektor Jaan Langebraun

- Mesinduskoda OÜ-s kasutatav tehnoloogiline skeem mee tootmisel, mesindamisel.

Lektor Aivar Raudmets

Info: Ain Seeder, 5250 204, ain.seeder@gmail.com ja veebilehel www.poltsamaamesi.eu

RAPLAMAA MESINIKE SELTS

Rapla kultuurimaja

Õppepäevade teemade ja lektorite valikus võib ette tulla muudatusi. Muudatustest tuleb ette teatada hiljemalt 2 nädalat enne õppepäeva toimumist Eesti mesindusprogrammi projektijuhile, e-mail: mesindusprogramm@gmail.com või telefon 53 41 40 67.

26.11.2017 kl. 11.00

- Mesilaste haigused. Uued ravimid. Varroosi tõrje.

Lektor Aado Oherd

Info: Viktor Reino, 5656 9013, viktor.reino@gmail.com

TALLINNA MESINIKE SELTS

Tallinn, Ehitajate tee 5 VII-315

14.11.2017 kl. 18.00

- Suira käitlemine.

Lektor Tarmo Teetlok

Osavõtt ainult eelregistreerimisega!

Info: Erki Naumanis, 5140 710, tallinna.mesinike.selts@eesti.ee

TARTU AIANDUS- JA MESINDUSSELTS

Tartu, Soola 1a

8.11.2017 kl. 17.00

- Mesinik ja mesilaspere - teekond sügisest läbi talve kevadesse.

Lektor Aleksander Kilk

6.12.2017 kl. 17.00

- Mesilaspere bioloogia ja selle arvestamine mesindamisel.

Lektor Aivo Sildnik

Info: Astrid Oolberg, 5172 476, atikati@hotmail.ee

VÕRUMAA MESINIKE SELTSING

Võru, Jüri t. 19A

25.11.2017 kl. 11.00

- Mesilaste haigused ja kahjurid. Mesilashaiguste diagnostika.

Lektor Arvi Raie

Info: Mati Urbanik, 5290 388, mati.urbanik@gmail.com

IN MEMORIAM

KALJU KORP

9. aprill 1933 – 2. oktoober 2017

Meie hulgast on lahkunud Kalju Korp, aktiivne ja pühendunud mesinik, seltsielu korraldaja ja mesinduse propageerija.

Kalju sündis Võrumaal, lõpetas Võru keskkooli ja õppis tolleaegses Tallinna Polütehnilises Instituudis elektrisüsteemide ja elektrivõrkude erialal. See on raske eriala, Kaljule andis rektor 1956. a kevadel lõpuaktusel kiitusega diplomi. Nagu õppimine, nii ka töötamine edenes Kaljul hästi, ta ei ajanud taga pikka rubla, ei vahetanud kordagi töökohta. Alustas reainserina ja lõpetas peaelektrikuna Eesti Projektis.

Kaljul oli kaks poega ja kolm lapselast. Oma perele ehitas ta maja Maarjamäele ja miljonitele tiivulistele abilistele veel palju väikesi majakesi.

Kalju osales aktiivselt Eesti Aianduse ja Mesinduse Seltsi töös, oli aastatel 1982-1984 EAMSi Tallinna osakonna mesindussektiooni esimees. Sel ajal oli Eestis üle 80 000 mesilaspere, iga aastaga kasvas sektiooni tööst osavõtjate arv. Kalju korraldas teeõhtuid, inventari muretsemist, raamatute tutvustamist, tegi ülevaateid saksakeelsest mesindusajakirjast. Käisime ekskursioonil vabariigi paremates mesilates, olime külas Läti ja Soome mesinikel, kohtusime seminaridel Venemaa kolleegidega. Külalistena esinesid tuntud spetsialistid Arnold Päev, Nikolai Raudsepp ja Antu Rohtla, põllumajandusministeeriumi spetsialistid.

Tallinna mesinikke on tabanud raske kaotus. Loodame et ka tulevikus leidub selliseid inimesi, kes on nõus teenima rahvast nii, nagu seda tegi Kalju Korp.

Tallinna Mesinike Seltsi nimel Evald Übi

MESILASED PRESIDENDI ROOSIAIAS

Juuni lõpust asub Vabariigi Presidendi Kantselei roosiaias kolm mesitaru. Roosiaias toimivad väga rahulikku tõugu kraini mesilased, kelle põhirass on pärit Sloveeniast ja Alam-Austriast. Roosioitel mesilased mett ei kogu, Kadrioru pargis on palju muid mesilastele sobivaid taimi.

Linnamesindus on üle maailma suurlinnades levinud praktika ning linnas korjatud mesi on kõrge kvaliteediga ja sama

maitsev kui maapiirkondade mesi. Linnamesindus on ka keskkonnasõbralik, sest mesilased on vajalikud nii looduslike ökosüsteemide toimimisel kui ka põllumajanduskultuuride kasvatamisel.

Mesilased on aeda toodud koostöös Eesti Mesinike Liiduga ja nende heaolu eest kannavad samuti hoolt EMLi mesinikud Hannes Praks ja Janek Kalvi. Tarud on valmistanud Antu Rohtla.

Presidendi kantselei meeskond on jäädvustanud esimese meevõtu ka videolindile. Pool meetoodangust läheb mesinikele, teise poole saab presidendi kantselei. Kantseleile jääv meetoodang viljitakse spetsiaalsetesse purkidesse ning need lähevad presidendi kingitusteks.

Meie veebilehel on võimalus vaadata kaht sellekohast videot.

Marianne Rosenfeld
EMLi tegevjuht

LENNAKE MESIPUU POOLE

Poola Vabariigi Suursaatkonna algatusel ja rahastusel käivitus 2017. aasta maikuus projekt "Lennake mesipuu poole".

See on Poola Suursaatkonna kingitus lähenevate sündmuste - Eesti Vabariigi 100. aastapäeva ja Poola iseseisvuse taastamise 100. aastapäeva puhul. Eesti Mesinike Liidul on väga hea meel, et Poola Suursaatkond kutsus meid oma koostööpartneriks.

Mida see projekt endast kujutab? Arvatavasti olete juba märganud raamatupoe lettidel ilusat raamatut "Mesilased". Selle tõlkis poole keelest Marius Peterson ja andis välja kirjatus Varrak. Selle raamatu põhjal on tehtud raamatulehtede suureformaadiliste koopiate näitus. Illustratsioonide autor Pjotr Socha. Ning see näitus rändab nüüd mööda Eestimaad. Seda on eksponeeritud näiteks Tallinnas keskraamatukogus ja Lastekirjanduse Keskuses, Haapsalus Iloni Imedemaal ja lasteraamatukogus, Tartus Mänguasjamuuseumis, Karksi Kultuurikeskuses ning lõpetuseks Olustvere koolis.

Ja tegevused ei piirdu vaid näituse korraldamisega. Igal pool

on kaasatud ka mesinikud, kes räägivad mesilastest. Näiteks oktoobrikuus toimusid Tallinnas Lastekirjanduse Keskuses mitmel päeval temaatilised õppetunnid erinevate koolide lastele ja 14. oktoobril perepäev; kevadel ja suvel olid kohtumised nii raamatukogudes kui muuseumites. Kõigil päevadel oli lastel võimalus osaleda viktoriinis, mille võitjad kuulutatakse välja 2. novembril. Samuti toimus linnamesinike korraldatud töötuba lastele, kus kaunistati koos meekooki ja seda hiljem ka degusteeriti.

Tahame tänada kõiki mesinike, kes projekti tegevusse on väga palju vabatahtlikult panustanud. Eelkõige tooksime nimeliselt välja Ülo Lippa, Astrid Oolbergi, Erki Naumanise.

Kuid kõige suuremad tänusõnad selle eest, et see projekt nii tõrgeteta sujub, kuuluvad Poola Suursaatkonnast Sławomira Borowska-Personile. Sławomira on usumatult energiline ja väsimatu poolatar, kes on suutnud ka meid oma energiaga nakatada ja sellesse projekti aktiivselt kaasata.

Kuid ega sellega veel tegevused lõppe. Poola Vabariigi

Suursaatkond otsustas seoses 2018. aasta suurte sünnipäevadega teha teise kingituse. Nimelt kuulutatakse 2. novembril välja disainikonkurs "Mesitaru - väike Isamaa". Konkursil osalemise tingimustega saab tutvuda alates 11. novembrist Poola Vabariigi Suursaatkonna ja EMLi kodulehel.

Inspiratsiooni disainikonkursiks saadi Juhan Liivi luuletusest "Nad lendavad mesipuu poole", kus isamaa metafoorina on kasutatud just mesipuid. Konkursi eesmärgiks on luua kingituseks huvitavaid ja kasulikke mesitarusid, millest moodustatakse kaks (või enam) uut linnamesilat nii Tallinna kui Haapsallu ning kokkulepe on ka Arvo Pärdi Keskuses Kellasalus metsamesila rajamiseks.

Selline projekt on väga vajalik nii lastele kui nende vanematele. Kõigile tegevustest osavõtjatele on see ka väga meeldinud. Lõpetuseks veel kord tänusõnad Poola Vabariigi Suursaatkonnale, kes nii tore kingituse mõttele tuli ja meid sellesse kaasas.

Marianne Rosenfeld
EMLi tegevjuht

Annitleme!

Etka Sork	2. oktoober	90	Evald Jõgisu	31. oktoober	76
Gustav Liivamägi	4. oktoober	89	Silvia Talts	20. november	76
Jüri Schmidt	16. oktoober	84	Paul Tuudelepp	30. november	76
Ülo-Karla Kask	13. november	82	Jüri Esinurm	20. oktoober	70
Aime Mardla	26. november	81	Jaani Pitsi	24. oktoober	70
Rein Koov	2. oktoober	80	Marti Varik	10. november	70
Villu Mahlak	6. oktoober	80	Henno Pool	16. oktoober	65
Jüri Ploom	14. oktoober	80	Egon Müür	7. november	65
August Rapp	23. oktoober	80	Taivo Raudsaar	23. november	65
Mait Mardla	30. november	80	Bruno Uustal	5. oktoober	60
Ere Raide	9. oktoober	79	Silvi Keernik	14. november	60
Silvi Ott	17. oktoober	79	Allan Tamm	3. november	55
Jüri Rebane	26. oktoober	78			
Peep Martverk	23. november	78			

August Rapp 80

23. oktoobril saab 80-aastaseks August Rapp ehk Kusti, nagu teda mesinike seas kutsutakse. Kui hakata Kusti mesindamise algust lugema esimesest sülemist, mille ta 8-aastasena marjapõõsa otsast maha võttis, võib julgelt öelda, et Kusti mesinikupõli on kestnud juba üle 70 aasta. Pärts oma mesila rajas ta pärast Vene kroonust vabanemist ja ehitas sinna mesipudki ise. Kusti leiutatud ja ratsionaliseerimiskonkursil premeeritud meepress teenib teda tänaseni. Kusti oli Eestis ka üks esimesi, kes hakkas koguma õietolmu.

Kaugel nõukogude ajal tunnustati Kustit teenelise loomakasvataja (mesilane on nimelt ka loom, kuigi tiibadega) aunimetusega. 2015. aastal omistati Kustile Aasta Mesiniku tiitel. Oma pika ja viljaka mesinikupõlve eest väärib ta aga kindlasti ka auga välja teenitud elutöö preemiat - mitte et ta selle peale konkspeitli nurka viskaks ja üksnes pillimängule keskenduks, sest Kusti kolmas armastus mesinduse ja kaasa Eve kõrval on muusika. Kusti korraldab juba aastaid külapillimeeste kokkutulekuid - tegevus, mis on toonud talle Pärnu Linnavalitsuselt mitmeid aukirju.

Kui Kustit ei oleks olemas, tuleks ta välja mõelda. Soovime Kustile õnne ja tervist, jätkuvalt erksat meelt, heldet kätt ja muidugi jõudu mesilastega rassida ja meid ikka oma pillimänguga rõõmustada.

Eesti mesinikud

Kusti koos Evega. Foto: Urmas Mikk.

Esi- ja tagakaane fotod: Peep Käspre.

EML ajalehe "Mesinik" järgmine number 6 (104) ilmub detsembris 2017.

Kaastööd, teated ja reklaam saata aadressil: J. Vilmsi 53G, 10147 Tallinn (EML) või e-postiga: aleksander.kilk@ttu.ee või linask@neti.ee.

EML kontakttelefonid: 529 3589 (A. Kilk) või 5307 7778 (EML kontor, J.Vilmsi 53G, 10147 Tallinn; teispäeviti ja reedeti kell 10-16).

Mesindusalane teave Internetis: www.mesinikeliit.ee; www.mesindus.ee; www.mesindusprogramm.eu.

Eesti mesinduse arendamist toetab käesoleval ajal Euroopa Liit

Mesindusprogrammi 2017-2019 kaudu.